

Warszawa, dnia 5 września 2023 r.

Poz. 1796

**OBWIESZCZENIE
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 14 lipca 2023 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o portach i przystaniach morskich

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich (Dz. U. z 2022 r. poz. 1624), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych ustawą z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o bezpieczeństwie morskim oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 261) oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 12 lipca 2023 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje art. 15, art. 16 i art. 21 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o bezpieczeństwie morskim oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 261), które stanowią:

„Art. 15. Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, o których mowa w art. 4 ustawy zmienianej w art. 5, w brzmieniu dotychczasowym, stosuje się przepisy art. 4 ust. 3d, 4 i 6 ustawy zmienianej w art. 5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 16. Przepisy art. 3d ustawy zmienianej w art. 5 mają zastosowanie do umów sprzedaży udziałów albo akcji w spółce, o której mowa w art. 3d ust. 1 ustawy zmienianej w art. 5, zawartych a niewykonanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Strony takiej umowy niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zawiadamiają na piśmie pod rygorem nieważności, przesyłką poleconą nadaną za potwierdzeniem odbioru w placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 1933 i 2042), ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej o treści umowy sprzedaży udziałów albo akcji. Przepisy art. 3d ustawy zmienianej w art. 5 stosuje się odpowiednio.”

„Art. 21. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 4 w zakresie dodawanych przepisów art. 8a ust. 9 i 10, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia;
- 2) art. 1 pkt 17, pkt 18 lit. b–d i pkt 22 lit. a oraz art. 18 ust. 2, które wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia;
- 3) art. 2, art. 5 pkt 2 i 5, art. 8 pkt 9 i 18 oraz art. 16, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”.

Marszałek Sejmu: *E. Witek*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 14 lipca 2023 r. (Dz. U. poz. 1796)

USTAWA

z dnia 20 grudnia 1996 r.

o portach i przystaniach morskich

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady tworzenia podmiotów zarządzających portami i przystaniamiorskimi, ich organizację i funkcjonowanie.

2. Granice portów i przystani morskich określają odrębne przepisy.

3. Przepisów ustawy, z wyłączeniem art. 4, nie stosuje się do morskich portów wojennych.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) gminie – rozumie się przez to gminę lub gminy, w których granicach jest położony port lub przystań morska;
- 2) porcie lub przystani morskiej – rozumie się przez to akweny i grunty oraz związaną z nimi infrastrukturę portową, znajdujące się w granicach portu lub przystani morskiej;
- 2a) przystani plażowej – rozumie się przez to przystań morską, na której postój statków, w szczególności statków rybackich w rozumieniu ustawy z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim (Dz. U. z 2023 r. poz. 475 i 1273), odbywa się wyłącznie bezpośrednio na plaży;
- 3) portach o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej – rozumie się przez to porty morskie w Gdańsku, Gdyni, Szczecinie i Świnoujściu;
- 4) infrastrukturze portowej – rozumie się przez to znajdujące się w granicach portu lub przystani morskiej akweny portowe oraz ogólnodostępne obiekty, urządzenia i instalacje, związane z funkcjonowaniem portu, przeznaczone do wykonywania przez podmiot zarządzający portem zadań, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 5;
- 4a) użytkownikowi infrastruktury portowej – rozumie się przez to każdą osobę fizyczną lub prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej korzystającą z tej infrastruktury;
- 5) infrastrukturze zapewniającej dostęp do portów lub przystani morskich – rozumie się przez to prowadzące do portu lub przystani morskiej oraz położone w granicach portu lub przystani morskiej tory wodne, wraz ze związanymi z ich funkcjonowaniem obiektami, urządzeniami i instalacjami;
- 6) podmiocie zarządzającym – rozumie się przez to, utworzony na podstawie niniejszej ustawy, podmiot powołany do zarządzania portem lub przystanią morską.
- 7) (uchylony)
- 8) (uchylony)

Art. 2a. 1. Do organizacji i funkcjonowania polskich portów wymienionych w załączniku II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylającego decyzję nr 661/2010/UE (Dz. Urz. UE L 348 z 20.12.2013, str. 1, z późn. zm.¹⁾) stosuje się przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/352 z dnia 15 lutego 2017 r. ustanawiającego ramy w zakresie świadczenia usług portowych oraz wspólne zasady dotyczące przejrzystości finansowej portów (Dz. Urz. UE L 57 z 03.03.2017, str. 1), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2017/352”.

2. Podmiot zarządzający portem, o którym mowa w ust. 1, jest uprawniony do organizacji usług portowych, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. a, c, e i g rozporządzenia nr 2017/352.

¹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 136 z 09.05.2014, str. 10, Dz. Urz. UE L 126 z 14.05.2016, str. 3, Dz. Urz. UE L 128 z 19.05.2017, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 43 z 14.02.2019, str. 1.

3. Organizacja usług, o której mowa w ust. 2, może polegać na:

- 1) wprowadzeniu:
 - a) minimalnych wymogów dotyczących świadczenia usług portowych – w przypadku gdy będą one niezbędne dla zapewnienia wysokiej jakości usług portowych oraz przy zachowaniu wymagań, o których mowa w art. 4 ust. 4 rozporządzenia nr 2017/352,
 - b) ograniczenia liczby dostawców usług portowych w rozumieniu rozporządzenia nr 2017/352;
- 2) świadczeniu usługi portowej samodzielnie przez podmiot zarządzający portem, o którym mowa w ust. 1, lub za pośrednictwem odrębnej prawnie jednostki, zgodnie z art. 8 rozporządzenia nr 2017/352.

4. W przypadku skorzystania przez podmiot zarządzający portem, o którym mowa w ust. 1, z uprawnień w zakresie organizacji usług portowych, o której mowa w ust. 3 pkt 1, dostawca usług portowych w rozumieniu rozporządzenia nr 2017/352 nabywa prawo do wykonywania usług portowych po przeprowadzeniu przez podmiot zarządzający portem, o którym mowa w ust. 1, postępowania zgodnie z rozdziałem II rozporządzenia nr 2017/352 oraz zawarcia z podmiotem zarządzającym umowy o świadczenie usługi portowej, o której mowa w art. 2 pkt 12 tego rozporządzenia. Dostawca usług portowych w rozumieniu rozporządzenia nr 2017/352 może złożyć skargę do właściwego dyrektora urzędu morskigo dotyczącą naruszenia przez podmiot zarządzający portem, o którym mowa w ust. 1, przepisów rozporządzenia nr 2017/352 zgodnie z art. 43aa ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 960).

5. Podmiot zarządzający portem, o którym mowa w ust. 1, obowiązany jest prowadzić konsultacje zgodnie z art. 15 rozporządzenia nr 2017/352.

6. Podmiot zarządzający portem, o którym mowa w ust. 1, publikuje informację o prowadzonych konsultacjach oraz sposobie zgłoszenia stanowiska w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej podmiotu zarządzającego, a także przekazuje taką informację właściwej radzie interesantów portu – zapewniając co najmniej 14-dniowy termin od dnia publikacji na przedstawienie stanowiska.

Art. 2b. 1. Podmiot wykonujący w transporcie morskim lub wodnym śródlądowym usługę przeładunku lub usługę obsługi pasażerów, jeżeli miejsce rozpoczęcia lub zakończenia podróży znajduje się w granicach portu lub przystani morskiej, przekazuje podmiotowi zarządzającemu dane dotyczące:

- 1) wielkości potencjału przeładunkowego wyrażonej odpowiednio w tonach lub jednostkach standardowych odpowiadających pojemności 20-stopowego kontenera ISO (TEU) oraz wielkości potencjału w zakresie obsługi pasażerów wyrażonej w liczbie pasażerów – do dnia 31 marca każdego roku według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego;
- 2) liczby obsłużonych pasażerów, z podziałem na pasażerów obsłużonych w ruchu krajowym i międzynarodowym, oraz wielkości przeładunków wyrażonej odpowiednio w tonach lub TEU, z uwzględnieniem, oraz bez uwzględnienia, masy własnej jednostek ładunkowych, a także w podziale na ładunki przywożone oraz wywożone – do dnia 31 marca każdego roku za rok poprzedni.

2. Centrum Monitorowania Rybołówstwa, o którym mowa w art. 69 ust. 6 ustawy z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim, przekazuje podmiotowi zarządzającemu dane dotyczące ilości wyładowanych w danym porcie lub przystani morskiej ryb, wyrażonej w tonach – do dnia 31 marca każdego roku za rok poprzedni.

Art. 2c. 1. Budowa, modernizacja i utrzymanie infrastruktury zapewniającej dostęp do portów i przystani morskich są finansowane ze środków budżetu państwa, w wysokości określonej w ustawie budżetowej, oraz mogą być finansowane lub dofinansowane z innych źródeł, w szczególności z budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

2. W przypadku finansowania lub dofinansowania budowy, modernizacji i utrzymania infrastruktury zapewniającej dostęp do portów i przystani morskich z innych niż budżet państwa źródeł, zasady finansowania, w szczególności wysokość kosztów inwestycji oraz kosztów utrzymania, określa porozumienie zawierane z właściwym dyrektorem urzędu morskigo.

Rozdział 2

Gospodarka nieruchomościami w portach i przystaniach morskich

Art. 3. 1. Zgody ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej, udzielonej w drodze decyzji administracyjnej, wymaga:

- 1) przeniesienie własności, użytkowania wieczystego, udziału we własności albo użytkowaniu wieczystym albo oddanie w użytkowanie wieczyste całości albo części nieruchomości,
- 2) oddanie całości albo części nieruchomości w użytkowanie, dzierżawę lub najem albo zawarcie innej umowy uprawniającej do korzystania lub pobierania pożytków z całości nieruchomości albo jej części przez okres powyżej 10 lat, także jeżeli strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość, albo zawarcie takiej umowy na czas nieoznaczony, której termin wypowiedzenia wynosi powyżej 10 lat

– w przypadku nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego albo podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską, położonych w granicach portów i przystani morskich.

2. Wszczęcie postępowania o wyrażenie zgody, o której mowa w ust. 1, następuje na wniosek podmiotu, który zamierza rozporządzić nieruchomością w zakresie posiadanego prawa.

2a. Zgoda, o której mowa w ust. 1 pkt 2, może dotyczyć przyszłej nieruchomości gruntowej, która powstanie w granicach portu lub przystani morskiej w wyniku załadowania przez przekształcenie akwenu (gruntu pokrytego wodami) w ląd (grunt niepokryty wodami).

2b. Do złożenia wniosku dotyczącego zgody, o której mowa w ust. 2a, uprawniony jest podmiot zarządzający.

2c. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2b, stosuje się odpowiednio przepisy niniejszego rozdziału, z wyjątkiem ust. 2 oraz ust. 4 pkt 2.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, powinien określać:

- 1) podmiot, na rzecz którego nastąpi rozporządzenie nieruchomością;
- 2) przedmiot umowy, w sposób umożliwiający identyfikację nieruchomości;
- 3) uzasadnienie zamierzonej czynności prawnej, w tym informację dotyczącą dotychczasowego i przewidywanego sposobu zagospodarowania nieruchomości.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się:

- 1) umowę przedwstępną;
- 2) dokumenty potwierdzające tytuł prawny wnioskodawcy do nieruchomości;
- 3) opinię podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską, dotyczącą przedmiotu umowy, o której mowa w pkt 1, w przypadku gdy wnioskodawcą jest inny podmiot niż podmiot zarządzający portem lub przystanią morską;
- 3a) opinię właściwego dyrektora urzędu morskigo;
- 3b) opinię Ministra Obrony Narodowej w odniesieniu do nieruchomości graniczących z terenami zamkniętymi, o których mowa w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1990, z 2022 r. poz. 1846 i 2185 oraz z 2023 r. poz. 803), ustalonymi przez Ministra Obrony Narodowej;
- 4) inne dokumenty potwierdzające dane i informacje wynikające z wniosku.

4a.²⁾ W przypadku oddania nieruchomości do korzystania lub pobierania pożytków na zasadach określonych w ustawie z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. z 2023 r. poz. 140) lub ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 30 i 203) do wniosku, o którym mowa w ust. 2, zamiast umowy przedwstępnej dołącza się dokumenty koncesji oraz projekt umowy koncesji lub projekt umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym, określające w szczególności: sposób korzystania z nieruchomości, zasady rozliczeń nakładów poniesionych na nieruchomość oraz warunki rozwiązania umowy.

5. W przypadku umów, o których mowa w ust. 1 pkt 2, dołączona do wniosku umowa przedwstępna określa w szczególności zasady rozliczeń nakładów poniesionych na nieruchomość oraz warunki rozwiązania przyrzeczonej umowy przed upływem terminu, na który zostanie zawarta.

5a. Przed wydaniem zgody, o której mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw gospodarki morskiej może zażądać od wnioskodawcy przedstawienia dodatkowych dokumentów i informacji niezbędnych do rozpatrzenia wniosku oraz wystąpić do właściwych organów o opinię w zakresie wpływu rozporządzenia nieruchomością będącą przedmiotem wniosku na zagrożenie obronności, bezpieczeństwa państwa, bezpieczeństwa publicznego lub porządku publicznego.

6. Odmowa udzielenia zgody, o której mowa w ust. 1, następuje ze względu na:

- 1) zagrożenie obronności, bezpieczeństwa państwa, bezpieczeństwa publicznego, bezpieczeństwa morskiego lub porządku publicznego;
- 2) stwierdzenie niezgodności przewidywanego sposobu zagospodarowania nieruchomości ze strategiami rozwoju, programami lub dokumentami programowymi w zakresie gospodarki morskiej lub transportu, przyjętymi na podstawie ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 i 1273);
- 3) stwierdzenie niezgodności przewidywanego sposobu zagospodarowania nieruchomości z planem rozwoju portu lub przystani morskiej;
- 4) inny ważny interes publiczny.

²⁾ Dodany przez art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o bezpieczeństwie morskim oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 261), która weszła w życie z dniem 11 marca 2023 r.

6a. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej może określić w decyzji, o której mowa w ust. 1, warunki użytkowania nieruchomości będącej przedmiotem wniosku, zgodnie z przewidywanym sposobem zagospodarowania nieruchomości określonym we wniosku, o którym mowa w ust. 2, w szczególności w zakresie utrzymania funkcji obsługi statków lub wykonania w oznaczonym terminie określonych robót budowlanych.

6b. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, wydając decyzję lub postanowienie w postępowaniu w sprawie udzielenia zgody, o której mowa w ust. 1, może odstąpić od uzasadnienia faktycznego, jeżeli wymaga tego obronność, bezpieczeństwo państwa, bezpieczeństwo publiczne lub porządek publiczny.

7. Umowy zawarte z naruszeniem obowiązku uzyskania zgody, o której mowa w ust. 1, są nieważne.

Art. 3a. 1. Zgoda, o której mowa w art. 3 ust. 1, nie jest wymagana w przypadku:

- 1) przeniesienia własności, użytkowania wieczystego, udziału we własności albo użytkowaniu wieczystym albo oddania w użytkowanie wieczyste całości albo części nieruchomości, a także oddania całości albo części nieruchomości w użytkowanie, dzierżawę lub najem albo zawarcia innej umowy uprawniającej do korzystania lub pobierania pożytków, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2:
 - a) na rzecz podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską, w granicach których położona jest nieruchomość,
 - b) w przypadku budynku mieszkalnego jednorodzinnego w rozumieniu art. 3 pkt 2a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2023 r. poz. 682, 553 i 967), samodzielnego lokalu mieszkalnego w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 2021 r. poz. 1048), samodzielnego lokalu użytkowego o przeznaczeniu garażowym lub udziału w prawie do takiego budynku lub lokalu;
- 2) oddania w użytkowanie gruntów pokrytych morskimi wodami będących w trwałym zarządzie dyrektora urzędu morskiego.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do nieruchomości graniczących z terenami zamkniętymi, o których mowa w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, ustalonymi przez Ministra Obrony Narodowej.

Art. 3b. 1. Zgody ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej, udzielonej w drodze decyzji administracyjnej, wymaga uzyskanie statusu podmiotu dominującego względem osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej zdolności prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, będącej użytkownikiem wieczystym lub współużytkownikiem wieczystym nieruchomości położonych w granicach portów i przystani morskich.

2. Status podmiotu dominującego, o którym mowa w ust. 1, posiada osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, która:

- 1) dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów w organach osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, także na podstawie porozumień z innymi osobami lub
- 2) posiada uprawnienie do powoływania większości członków organów osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
- 3) dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów w spółce osobowej, także na podstawie porozumień z innymi osobami.

3. Wszczęcie postępowania o wyrażenie zgody, o której mowa w ust. 1, następuje na wniosek podmiotu, który zamierza uzyskać status podmiotu dominującego.

4. Wniosek, o którym mowa w ust. 3, zawiera:

- 1) oznaczenie nieruchomości, o której mowa w ust. 1;
- 2) oznaczenie podmiotu, który jest użytkownikiem wieczystym lub współużytkownikiem wieczystym nieruchomości;
- 3) oznaczenie podmiotu, który zamierza uzyskać status podmiotu dominującego, o którym mowa w ust. 1;
- 4) podstawę uzyskania statusu podmiotu dominującego;
- 5) uzasadnienie, w tym informację dotyczącą dotychczasowego i przewidywanego sposobu zagospodarowania nieruchomości, o której mowa w ust. 1.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 3, dołącza się dokumenty potwierdzające dane i informacje zawarte we wniosku, w szczególności tytuł prawny do nieruchomości, oraz opinię dotyczącą uzyskania statusu podmiotu dominującego, o którym mowa w ust. 1:

- 1) podmiotu zarządzającego – w przypadku gdy wnioskodawcą jest inny podmiot niż podmiot zarządzający;
- 2) właściwego dyrektora urzędu morskiego.

6. W przypadku nabycia albo objęcia akcji lub praw z akcji:

- 1) z naruszeniem ust. 1 albo
- 2) mimo odmowy udzielenia zgody na uzyskanie statusu podmiotu dominującego, o którym mowa w ust. 1

– z akcji tych nie może być wykonywane prawo głosu.

7. Uchwały walnego zgromadzenia albo zgromadzenia wspólników w podmiocie, w stosunku do którego uzyskano status podmiotu dominującego, o którym mowa w ust. 1, z naruszeniem ust. 1 albo mimo odmowy udzielenia zgody na uzyskanie statusu podmiotu dominującego, o którym mowa w ust. 1, które wywołują skutki w odniesieniu do nieruchomości położonych w granicach portów i przystani morskich, są nieważne. Prawo wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia albo zgromadzenia wspólników przysługuje również podmiotowi zarządzającemu.

8. Czynności z zakresu reprezentacji podmiotu, w stosunku do którego uzyskano status podmiotu dominującego, o którym mowa w ust. 1, z naruszeniem ust. 1 albo mimo odmowy udzielenia zgody na uzyskanie statusu podmiotu dominującego, o którym mowa w ust. 1, które wywołują skutki w odniesieniu do nieruchomości położonych w granicach portów i przystani morskich, są nieważne.

9. Przepisy art. 3 ust. 5a–6b stosuje się odpowiednio.

Art. 3c. 1. Zgody podmiotu zarządzającego wymaga uzyskanie statusu podmiotu dominującego w rozumieniu art. 3b ust. 2 względem osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej zdolności prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, której podmiot zarządzający oddał całość albo część nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego albo podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską, położonej w granicach portu i przystani morskiej w użytkowanie, dzierżawę lub najem albo z którą zawarł inną umowę uprawniającą do korzystania lub pobierania pożytków z takiej nieruchomości lub jej części przez okres powyżej 10 lat lub na czas nieoznaczony.

2. Podmiot zarządzający wyraża zgodę, o której mowa w ust. 1, albo odmawia jej wyrażenia w drodze decyzji administracyjnej, od której przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej.

3. Przepisy art. 3 ust. 5a–6b oraz art. 3b ust. 3–8 stosuje się odpowiednio.

Art. 3d.³⁾ 1. Skarbowi Państwa przysługuje prawo pierwokupu udziałów albo akcji w spółce handlowej:

- 1) która jest właścicielem nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej;
- 2) która jest użytkownikiem wieczystym lub współużytkownikiem wieczystym nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej;
- 3) której oddano całość albo część nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej w użytkowanie, dzierżawę lub najem albo z którą zawarto inną umowę uprawniającą do korzystania lub pobierania pożytków z całości nieruchomości albo jej części przez okres powyżej 10 lat, także jeżeli strony zawarły kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość, albo zawarto taką umowę na czas nieoznaczony, której termin wypowiedzenia wynosi powyżej 10 lat – w przypadku nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego albo podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską, położonych w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej.

2. Prawo pierwokupu, o którym mowa w ust. 1, wykonuje minister właściwy do spraw gospodarki morskiej.

3. Rada Ministrów może, na uzasadniony wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej, upoważnić inny podmiot, w tym spółkę handlową z większościowym udziałem Skarbu Państwa, do wykonywania prawa pierwokupu, o którym mowa w ust. 1. Upoważnienie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, może dotyczyć wykonywania określonego rodzaju czynności.

4. W razie udzielenia upoważnienia, o którym mowa w ust. 3, podmiot, któremu udzielono takiego upoważnienia, wykonuje także uprawnienia ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej, o których mowa w ust. 9, 10, 12 i 14.

³⁾ Dodany przez art. 5 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 2; wszedł w życie z dniem 23 lutego 2023 r.

5. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku zbywania:

- 1) akcji spółek, których akcje są dopuszczone do obrotu zorganizowanego w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 646 i 825);
- 2) udziałów albo akcji na rzecz osoby bliskiej;
- 3) udziałów albo akcji przez Skarb Państwa;
- 4) udziałów albo akcji na rzecz spółki handlowej:
 - a) której wyłącznym udziałowcem albo akcjonariuszem jest Skarb Państwa, będącej operatorem systemu przesyłowego albo posiadającej koncesję na przesyłanie paliw ciekłych, w rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, z późn. zm.⁴⁾),
 - b) która jest operatorem systemu dystrybucyjnego gazowego w rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, w przypadku nabycia nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej na cele związane z budową, modernizacją lub rozbudową systemu dystrybucyjnego gazowego;
- 5) udziałów albo akcji na rzecz spółki kapitałowej lub grupy kapitałowej, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 18 marca 2010 r. o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw aktywów państwowych oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2173), w przypadku nabycia nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej na cele związane z budową, modernizacją lub rozbudową mienia określonego w art. 1 ust. 2 tej ustawy.

6. Do prawa pierwokupu, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, 2337 i 2339 oraz z 2023 r. poz. 326 i 1285), dotyczące prawa pierwokupu co do nieruchomości, z tym że:

- 1) sprzedawca udziałów albo akcji w spółce, o której mowa w ust. 1, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od daty zawarcia warunkowej umowy sprzedaży zawiadamia na piśmie pod rygorem nieważności, przesyłką poleconą nadaną za potwierdzeniem odbioru w placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 896, 1933 i 2042), ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej o treści umowy sprzedaży udziałów albo akcji;
- 2) termin do złożenia oświadczenia o wykonaniu prawa pierwokupu, o którym mowa w ust. 1, wynosi 3 miesiące, licząc od dnia zawiadomienia, o którym mowa w pkt 1.

7. Sprzedawca udziałów albo akcji w spółce, o której mowa w ust. 1, zobowiązany jest dołączyć do zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6 pkt 1:

- 1) wypisy z ewidencji gruntów i budynków dla wszystkich nieruchomości, o których mowa w ust. 1;
- 2) odpisy księgi wieczystej, informacje o numerze księgi wieczystej dostępnej w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych albo zaświadczeń wydanych na podstawie zbioru dokumentów prowadzonego dla nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej – dla wszystkich nieruchomości, o których mowa w ust. 1;
- 3) potwierdzony przez sprzedawcę udziałów albo akcji w spółce, o której mowa w ust. 1, za zgodność z oryginałem bilans oraz rachunek zysków i strat spółki, o której mowa w ust. 1, za trzy ostatnie lata obrotowe;
- 4) aktualną listę wspólników albo akcjonariuszy oraz umowę albo statut spółki, o której mowa w ust. 1;
- 5) oświadczenie zarządu spółki, o której mowa w ust. 1, o wysokości zobowiązań warunkowych na dzień złożenia zawiadomienia wraz z oświadczeniem o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”, które zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia.

8. Osoba, która złożyła nieprawdziwe oświadczenie, o którym mowa w ust. 7 pkt 5, podlega odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia.

9. Jeżeli określona w zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 6 pkt 1, cena sprzedawanych udziałów albo akcji odbiega od jej wartości rynkowej minister właściwy do spraw gospodarki morskiej może, w terminie do 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o wykonaniu prawa pierwokupu, o którym mowa w ust. 1, wystąpić do sądu o ustalenie ceny tych udziałów albo akcji.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1723, 2127, 2243, 2370 i 2687 oraz z 2023 r. poz. 295.

10. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej może dokonać zapłaty niespornej części ceny udziałów albo akcji przed wystąpieniem do sądu o ustalenie ceny udziałów albo akcji na podstawie ust. 9.

11. Sądem właściwym do ustalenia ceny zbywanych akcji albo udziałów jest sąd właściwy dla siedziby spółki, o której mowa w ust. 1.

12. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej albo upoważniony podmiot, o którym mowa w ust. 3, zawiadamia na piśmie pod rygorem nieważności, przesyłką poleconą nadaną za potwierdzeniem odbioru w placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe, osobę, która złożyła zawiadomienie, o którym mowa w ust. 6 pkt 1, o wykonaniu prawa pierwokupu, przekazując tej osobie następujące informacje: imię i nazwisko notariusza, który sporządził oświadczenie o skorzystaniu z prawa pierwokupu, siedzibę jego kancelarii notarialnej, datę sporządzenia oświadczenia o skorzystaniu z prawa pierwokupu, numer repertorium, pod którym zarejestrowano oświadczenie o skorzystaniu z prawa pierwokupu, oraz numer elektronicznego wypisu aktu notarialnego tego oświadczenia, pod którym został on zarejestrowany w Centralnym Repozytorium Elektronicznych Wypisów Aktów Notarialnych prowadzonym przez Krajową Radę Notarialną. Wypis aktu notarialnego zawierającego oświadczenie o skorzystaniu z prawa pierwokupu wydawany jest także zobowiązanemu z prawa pierwokupu.

13. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 12, podlega niezwłocznej publikacji na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej urzędu zapewniającego obsługę ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej. Od daty opublikowania zawiadomienia w sposób określony w zdaniu poprzedzającym strony warunkowej umowy sprzedaży udziałów albo akcji w spółce, o której mowa w ust. 1, uznaje się za zawiadomione o treści opublikowanego zawiadomienia.

14. Od daty zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6 pkt 1, ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morskiej i upoważnionemu podmiotowi, o którym mowa w ust. 3, przysługuje prawo przeglądania ksiąg i dokumentów spółki, o której mowa w ust. 1, której udziały albo akcje mają zostać zbyte oraz żądania od tej spółki informacji dotyczących obciążeń i zobowiązań nieujętych w księgach i dokumentach tej spółki. Uzyskane przez ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej lub upoważniony podmiot, o którym mowa w ust. 3, informacje stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233).

15. Nabycie udziałów albo akcji dokonane z naruszeniem ust. 1–8 jest nieważne.

Art. 3e.³⁾ 1. W przypadku przeniesienia na inną osobę ogółu praw i obowiązków współnika spółki osobowej w rozumieniu ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1467, 1488, 2280 i 2436 oraz z 2023 r. poz. 739 i 825), o której mowa w art. 3d ust. 1 pkt 1 lub art. 3d ust. 1 pkt 2, albo przystąpienia nowego współnika do takiej spółki, minister właściwy do spraw gospodarki morskiej może złożyć oświadczenie o nabyciu prawa własności nieruchomości, o których mowa w art. 3d ust. 1 pkt 1, lub należącej do spółki całości albo części prawa użytkowania wieczystego nieruchomości, o których mowa w art. 3d ust. 1 pkt 2, za zapłatą równowartości pieniężnej odpowiadającej ich wartości rynkowej.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej ustala równowartość pieniężną praw, o których mowa w ust. 1, przy zastosowaniu sposobów określania wartości nieruchomości przewidzianych w przepisach o gospodarce nieruchomościami.

3. Wspólnicy spółki, o której mowa w ust. 1, są zobowiązani solidarnie do zawiadomienia na piśmie pod rygorem nieważności, przesyłką poleconą nadaną za potwierdzeniem odbioru w placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe, ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej o zamiarze przeniesienia przez współnika na inną osobę ogółu praw i obowiązków bądź przystąpieniu nowego współnika do tej spółki przed dokonaniem odpowiedniej czynności prawnej.

4. Do zawiadomienia, o którym mowa w ust. 3, dołącza się:

- 1) wypisy z ewidencji gruntów i budynków dla wszystkich nieruchomości, o których mowa w art. 3d ust. 1 pkt 1 albo art. 3d ust. 1 pkt 2;
- 2) odpisy z księgi wieczystej, informację o numerze księgi wieczystej dostępnej w centralnej bazie danych ksiąg wieczystych albo zaświadczenie wydane na podstawie zbioru dokumentów prowadzonego dla nieruchomości położonej w granicach portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej – dla wszystkich nieruchomości, o których mowa w art. 3d ust. 1 pkt 1 albo art. 3d ust. 1 pkt 2.

5. Termin do złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, wynosi 3 miesiące, licząc od dnia zawiadomienia, o którym mowa w ust. 3.

6. W przypadku rażącej różnicy pomiędzy wartością rynkową praw, o których mowa w ust. 1, a wartością tych praw ustalonych w sposób określony w ust. 2, spółka, o której mowa w ust. 1, w terminie miesiąca od dnia otrzymania oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, może wystąpić do sądu o ustalenie równowartości tych praw.

7. Do wykonywania przez ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej uprawnienia, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 3d ust. 12 i 13.

8. Rada Ministrów może, na uzasadniony wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej, upoważnić inny podmiot, w tym spółkę handlową z większościowym udziałem Skarbu Państwa, do wykonywania uprawnień, o których mowa w ust. 1–7. Upoważnienie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, może upoważniać podmiot do wykonywania określonego rodzaju czynności.

9. Przepisów ust. 1–7 nie stosuje się, jeżeli:

- 1) zamiast dotychczasowego współnika spółki, o której mowa w ust. 1, współnikiem tej spółki staje się osoba bliska występującemu współnikowi, o której mowa w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny;
- 2) nowym współnikiem spółki, o której mowa w ust. 1, staje się osoba bliska któremukolwiek ze współników, o której mowa w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.

Art. 4. 1. Podmiot zarządzający portem lub przystanią morską ma prawo:

- 1) pierwokupu przy sprzedaży,
- 2) pierwszeństwa przy oddaniu w użytkowanie wieczyste i przeniesieniu prawa użytkowania wieczystego

– nieruchomości położonych w granicach portów lub przystani morskich. Do prawa pierwszeństwa stosuje się odpowiednio przepisy o prawie pierwokupu.

2. W przypadku nieskorzystania z praw określonych w ust. 1 przez podmiot zarządzający portem lub przystanią morską prawo to przysługuje Skarbowi Państwa.

3. W przypadku niepowołania podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską prawo pierwokupu przysługuje gminie właściwej ze względu na położenie nieruchomości.

3a. Prawa, o których mowa w ust. 1, w odniesieniu do nieruchomości położonych w granicach morskiego portu wojennego lub graniczących z terenami zamkniętymi, o których mowa w art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, ustalonymi przez Ministra Obrony Narodowej, są wykonywane przez właściwe w tych sprawach jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane przed uprawnieniami podmiotów, o których mowa w ust. 1 lub 3. Notariusz przekazuje wypis aktu notarialnego Ministrowi Obrony Narodowej.

3b. W przypadku gdy prawo własności lub użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w granicach portu lub przystani morskiej, lub udział w takim prawie, jest przedmiotem egzekucji sądowej, postanowienie o przybiciu po jego uprawnieniu się sąd doręcza uprawnionemu do wykonania praw określonych w ust. 1. W przypadku gdy uprawniony wykona swoje prawo, sąd uchyla postanowienie o przybiciu i udziela przybicia na rzecz uprawnionego.

3c. W przypadku gdy prawo własności lub użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w granicach portu lub przystani morskiej, lub udział w takim prawie, jest przedmiotem egzekucji administracyjnej, organ egzekucyjny przed przystąpieniem do opisu i oszacowania wartości nieruchomości wzywa uprawnionego do wykonania praw określonych w ust. 1, w drodze oświadczenia, w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia wezwania, o skorzystaniu z przysługującego mu prawa. W przypadku gdy uprawniony nie skorzysta z przysługującego mu prawa albo organowi egzekucyjnemu w wyznaczonym terminie nie zostało doręczone oświadczenie w tej sprawie, prawo, o którym mowa w ust. 1, wygasa.

3d.⁵⁾ W przypadku gdy prawo własności lub użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w granicach portu lub przystani morskiej lub udział w takim prawie wchodzi w skład masy upadłości, syndyk przed dokonaniem przeniesienia tego prawa wzywa uprawnionego do wykonania praw określonych w ust. 1 przez złożenie oświadczenia w formie aktu notarialnego w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia wezwania. W przypadku gdy uprawniony nie skorzysta z przysługującego mu prawa albo syndykowi w wyznaczonym terminie nie zostanie doręczone oświadczenie w tej sprawie, przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio, przy czym Skarb Państwa może złożyć oświadczenie w formie aktu notarialnego o skorzystaniu z przysługującego mu prawa w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia przez syndyka wezwania. Przepisów art. 51 ust. 1 pkt 4 i 5, art. 313 ust. 2 oraz art. 316 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2022 r. poz. 1520 oraz z 2023 r. poz. 825) nie stosuje się.

4.⁶⁾ Sprzedaż, przeniesienie użytkowania wieczystego lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości z naruszeniem ust. 1–3d są nieważne.

5. Podmiot zarządzający oraz odpowiednio Skarb Państwa, gmina, jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane wykonują prawo pierwokupu, prawo pierwszeństwa przy oddaniu w użytkowanie wieczyste lub przeniesieniu prawa użytkowania wieczystego przez złożenie oświadczenia w formie aktu notarialnego w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania od notariusza wypisu aktu notarialnego. Termin 6 miesięcy dotyczy łącznie wszystkich uprawnionych podmiotów.

⁵⁾ Dodany przez art. 5 pkt 3 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 3 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

6.⁷⁾ Skutki prawne czynności, o których mowa w ust. 1, następują z dniem doręczenia oświadczenia stronie umowy rozporządzającej nieruchomością.

7. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do czynności prawnych, o których mowa w ust. 1–6 oraz art. 4a, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2023 r. poz. 344 i 1113).

Art. 4a. 1. Podmiot zarządzający portem lub przystanią morską ma prawo do nieodpłatnego ustanowienia na jego rzecz użytkowania wieczystego gruntu powstałego na obszarach morskich znajdujących się w granicach portów lub przystani morskich, jeżeli koszty jego powstania nie zostały pokryte ze środków budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego.

2. Skarb Państwa reprezentowany przez starostę, na wniosek podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską, ustanawia na rzecz tego podmiotu prawo użytkowania wieczystego gruntu powstałego na obszarach morskich znajdujących się w granicach portów lub przystani morskich.

Art. 4b. 1. Podmiot zarządzający może żądać rozwiązania umowy użytkowania wieczystego nieruchomości lub jej części, położonych w granicach portu lub przystani morskiej, przed upływem ustalonego okresu stosownie do art. 240 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, w przypadku gdy użytkownik wieczysty korzysta z tej nieruchomości w sposób sprzeczny z umową.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do prawa użytkowania wieczystego nabytego w inny sposób niż w drodze umowy zawartej w formie aktu notarialnego.

Art. 4c.⁸⁾ 1. Urzędowi morskim przysługuje trwały zarząd gruntów powstałych w wyniku załadowania przez przekształcenie akwenu (gruntu pokrytego wodami) w ląd (grunt niepokryty wodami), jeżeli inwestorem był urząd morski.

2. Ustanowienie oraz wygaśnięcie trwałego zarządu, o którym mowa w ust. 1, stwierdza właściwy starosta realizujący zadanie z zakresu administracji rządowej w drodze decyzji wydanej na wniosek właściwego dyrektora urzędu morskiego.

3. Ostateczna decyzja, o której mowa w ust. 2, stanowi podstawę do dokonania wpisu w księdze wieczystej oraz w ewidencji gruntów i budynków.

4. Wpis w księdze wieczystej oraz założenie księgi wieczystej są wolne od opłat.

5. Od urzędów morskich nie pobiera się opłaty z tytułu trwałego zarządu.

6. Organem wyższego stopnia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 i 803) w sprawach decyzji, o której mowa w ust. 2, jest minister właściwy do spraw gospodarki morskiej.

7. W zakresie nieuregulowanym w niniejszym artykule do trwałego zarządu urzędu morskiego, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Art. 5. 1. Własność akwenów portowych, własność infrastruktury zapewniającej dostęp do portów lub przystani morskich przysługuje Skarbowi Państwa i jest wyłączona z obrotu.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej określi, w drodze rozporządzenia, obiekty, urządzenia i instalacje wchodzące w skład infrastruktury zapewniającej dostęp do portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej z uwzględnieniem usytuowania obiektów, urządzeń i instalacji oraz w zależności od ich rodzaju, ilości lub wymiarów.

2a. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej określi, w drodze rozporządzenia, dla każdego portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej akwenu portowe oraz ogólnodostępne obiekty, urządzenia i instalacje wchodzące w skład infrastruktury portowej, uwzględniając usytuowanie obiektów, urządzeń i instalacji oraz ich rodzaj, liczbę lub wymiary.

3. Dyrektor właściwego urzędu morskiego w akcie prawa miejscowego określi:

- 1) obiekty, urządzenia i instalacje wchodzące w skład infrastruktury zapewniającej dostęp do każdego portu innego niż określony w ust. 2 i do przystani morskich,
- 2) akwenu portowe oraz ogólnodostępne obiekty, urządzenia i instalacje wchodzące w skład infrastruktury portowej każdego portu innego niż określony w ust. 2 i przystani morskich,

uwzględniając usytuowanie obiektów, urządzeń i instalacji oraz ich rodzaj, liczbę lub wymiary.

⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 3 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁸⁾ Dodany przez art. 5 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

Rozdział 3

Zarządzanie portami morskimi o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej

Art. 6. 1. Utworzone na podstawie niniejszej ustawy spółki akcyjne zarządzające portami o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej działają na podstawie przepisów *Kodeksu handlowego*⁹⁾, chyba że ustawa stanowi inaczej.

2. Przedsiębiorstwa spółek, o których mowa w ust. 1, mają charakter użyteczności publicznej.

Art. 7. 1. Przedmiot działalności przedsiębiorstwa podmiotu zarządzającego obejmuje, w szczególności:

- 1) zarządzanie nieruchomościami i infrastrukturą portową;
- 2) prognozowanie, programowanie i planowanie rozwoju portu;
- 3) budowę, rozbudowę, utrzymywanie i modernizację infrastruktury portowej;
- 4) pozyskiwanie nieruchomości na potrzeby rozwoju portu;
- 5) świadczenie usług związanych z korzystaniem z infrastruktury portowej;
- 6) zapewnienie dostępu do portowych urządzeń odbiorczych odpadów ze statków w celu przekazania ich do odzysku lub unieszkodliwiania;
- 7) koordynację korzystania z infrastruktury portowej, z wyjątkiem kompetencji administracji morskiej;
- 8) działania zmierzające do rozwoju działalności gospodarczej prowadzonej w porcie oraz promocję takiej działalności.

2. Przedmiotem działalności przedsiębiorstwa podmiotu zarządzającego, a także spółek prawa handlowego, w których podmiot zarządzający posiada udziały lub akcje, nie może być świadczenie w granicach portu usług portowych, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. b oraz lit. d rozporządzenia nr 2017/352, w tym magazynowania, rozformowywania, przepakowywania oraz innych usług przedstawiających wartość dodaną dotyczących ładunku.

2^{1.10)} Ograniczenie, o którym mowa w ust. 2, nie ma zastosowania do świadczenia usług portowych dotyczących obsługi budowy i eksploatacji morskich farm wiatrowych, o których mowa w ustawie z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1050 i 2687), oraz usług portowych dotyczących przeładunków paliw, o których mowa w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne. Podmiot zarządzający portem może nabywać udziały albo akcje w spółkach świadczących usługi, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

2a. W ramach działalności, o której mowa w ust. 1 pkt 2, podmiot zarządzający opracowuje w szczególności plan rozwoju portu publikowany na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej podmiotu zarządzającego.

2b. Plan, o którym mowa w ust. 2a, jest sporządzany na okres nie krótszy niż 5 lat i zawiera co najmniej:

- 1) informację dotyczącą zakładanego rozwoju portu wraz ze wskazaniem planowanych inwestycji oraz źródeł ich finansowania;
- 2) zakładane maksymalne parametry statków obsługiwanych przez port (zanurzenie, długość, szerokość), wielkości potencjału przeładunkowego wyrażone odpowiednio w tonach lub TEU, w tym wyładunku ryb, oraz wielkości potencjału w zakresie obsługi pasażerów wyrażonej w liczbie pasażerów.

3. W ramach działalności, o której mowa w ust. 1 pkt 5, podmiot zarządzający zapewnia w szczególności:

- 1) ochronę przeciwpożarową od strony wody zarządzanych obiektów i terenów;
- 2) ochronę przeciwpożarową od strony wody statków i innych obiektów pływających znajdujących się na wodach portu, redy lub kotwiczowiska portu.

4. Koszt działań ratowniczo-gaśniczych prowadzonych przez siły ochrony przeciwpożarowej podmiotu zarządzającego z użyciem środków ochrony przeciwpożarowej tego podmiotu poza zarządzanym obszarem ponosi podmiot, na rzecz którego działania te były prowadzone.

Art. 8. 1. Za korzystanie z infrastruktury portowej pobierane są opłaty portowe.

2. Opłaty portowe pobiera od użytkowników infrastruktury portowej podmiot zarządzający, mając na względzie zasady równego traktowania i niedyskryminacji użytkowników infrastruktury portowej oraz potrzeby w zakresie budowy, rozbudowy, utrzymywania i modernizacji infrastruktury portowej.

⁹⁾ Obecnie ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1467, 1488, 2280 i 2436 oraz z 2023 r. poz. 739 i 825), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2001 r., na podstawie art. 629 tej ustawy.

¹⁰⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 5 pkt 5 ustawy, o której mowa w odnośniku 2; wszedł w życie z dniem 23 lutego 2023 r.

3. Nie pobiera się opłat portowych od jednostek pływających i pojazdów drogowych lub kolejowych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Straży Granicznej, Krajowej Administracji Skarbowej, Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa, administracji morskiej, administracji rybołówstwa morskiego, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Ochrony Środowiska, Inspektora do spraw Substancji Chemicznych, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej, Państwowej Inspekcji Pracy, Inspekcji Transportu Drogowego, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Ochrony Państwa, Policji, Państwowej Straży Pożarnej, a także jednostek używanych wyłącznie do ratowania życia na morzu oraz używanych wyłącznie do zabezpieczenia przeciwpożarowego i zwalczania pożarów.

4. Nie pobiera się opłat portowych, na zasadzie wzajemności, od jednostek pływających i pojazdów drogowych lub kolejowych sił zbrojnych Państw-Stron Traktatu Północnoatlantyckiego.

5. W uzasadnionych przypadkach, podmiot zarządzający może, czasowo lub na stałe, z zachowaniem zasady równego traktowania i niedyskryminacji, zwolnić z opłat portowych inne niż wymienione w ust. 3 i 4 jednostki pływające, pojazdy drogowe lub kolejowe, o ile nie są one używane do prowadzenia działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o pomocy publicznej.

Art. 9. 1. Źródłami przychodów podmiotu zarządzającego są:

- 1) opłaty z tytułu użytkowania, najmu, dzierżawy lub innej umowy, na mocy której podmiot zarządzający oddaje w odpłatne korzystanie grunty oraz obiekty, urządzenia i instalacje portowe;
- 2) opłaty portowe;
- 3) przychody z usług świadczonych przez podmiot zarządzający;
- 4) wpływy z innych tytułów.

2. Przychody z działalności podmiotu zarządzającego przeznacza się na:

- 1) budowę, rozbudowę, utrzymanie i modernizację infrastruktury portowej;
- 2) realizację innych zadań wynikających z przedmiotu jego działalności;
- 3) pokrycie jego bieżących kosztów utrzymania.

3. Podmiot zarządzający portem może przeznaczyć część przychodów z tytułu opłat portowych, do wysokości 0,005 euro za jednostkę pojemności brutto (GT) statku, na działalność komisji socjalnych, o których mowa w art. 87 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu (Dz. U. z 2022 r. poz. 1694 i 2185 oraz z 2023 r. poz. 261).

Art. 10. 1. (uchylony)

2. Budowa, modernizacja i utrzymanie infrastruktury portowej znajdującej się na gruntach, którymi gospodaruje podmiot zarządzający, oraz utrzymanie akwenów portowych są finansowane ze środków podmiotu zarządzającego.

3. Zadania, określone w ust. 2, mogą być dofinansowywane ze środków budżetu państwa.

Art. 11. (uchylony)

Art. 11a. (uchylony)

Art. 12. 1. Przedsiębiorcy, działający na obszarze portu o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej, mogą utworzyć radę interesantów portu, jako organ doradczy podmiotu zarządzającego portem.

2. Organizację i przedmiot działalności rady określa uchwalony przez nią statut.

Rozdział 4

Tworzenie i organizacja podmiotów zarządzających w portach o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej

Art. 13. 1. Spółkę akcyjną o firmie „Zarząd Morskiego Portu Gdańsk Spółka Akcyjna” zawiązą: Skarb Państwa, obejmując co najmniej 51% akcji spółki, oraz gmina Gdańsk, obejmując co najmniej 34% akcji.

2. Spółkę akcyjną o firmie „Zarząd Morskiego Portu Gdynia Spółka Akcyjna” zawiązą: Skarb Państwa, obejmując co najmniej 51% akcji spółki, oraz gmina Gdynia, obejmując co najmniej 34% akcji.

3. Spółkę akcyjną o firmie „Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście Spółka Akcyjna” zawiązą: Skarb Państwa, obejmując 51% akcji spółki, oraz gminy Szczecin i Świnoujście, obejmując po 24,5% akcji.

4. Akcje Skarbu Państwa i gmin, o których mowa w ust. 1–3, są imienne i uprzywilejowane, w zakresie pierwszeństwa przy podziale majątku spółki, w razie jej likwidacji.

5. Skarb Państwa zachowuje w spółkach, o których mowa w ust. 1–3, co najmniej 51% sumy głosów, służących całemu kapitałowi.

6. Siedzibą spółki, o której mowa w ust. 3, jest miasto Szczecin.

Art. 14. Założyciele spółek, o których mowa w art. 13 ust. 1–3, mogą pokryć ich kapitał akcyjny wkładami niepieniężnymi (aportami), w tym w postaci prawa własności nieruchomości, lub wkładami pieniężnymi.

Art. 15. Właściwy wojewoda, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej, wniesie do spółek, o których mowa w art. 13 ust. 1–3, grunty Skarbu Państwa nieoddane w użytkowanie wieczyste i położone w granicach portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej, celem pokrycia akcji tych spółek obejmowanych przez Skarb Państwa. Grunty, które nie zostaną wniesione do spółek, o których mowa w art. 13 ust. 1–3, właściwy wojewoda przekaze, w drodze umowy, nieodpłatnie tym spółkom do nieodpłatnego użytkowania.

Art. 16. 1. Właściwy wojewoda przekaze, w drodze umowy, nieodpłatnie, na własność gminom, o których mowa w art. 13 ust. 1–3, na ich wniosek, grunty Skarbu Państwa nieoddane w użytkowanie wieczyste, położone w granicach portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej, jeżeli grunty stanowiące mienie komunalne, położone w granicach tych portów, nie wystarczają na uzupełnienie pokrycia, przewidzianego w art. 13 ust. 1–3, udziału gminy w kapitale akcyjnym spółki.

2. Grunty otrzymane, w trybie ust. 1, gminy są obowiązane wnieść na pokrycie kapitału akcyjnego spółek, o których mowa w art. 13 ust. 1–3.

3. Za czynności notarialne związane z utworzeniem spółek, o których mowa w art. 13 ust. 1–3, oraz przekazaniem gruntów, o którym mowa w ust. 1 i art. 15, pobiera się stałą opłatę notarialną.

4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłaty, o której mowa w ust. 3.

Art. 17. Przekazaniu, o którym mowa w art. 15 i art. 16 ust. 1, nie podlegają grunty będące w zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej.

Art. 18. Władzami spółek, o których mowa w art. 13 ust. 1–3, są:

- 1) walne zgromadzenie;
- 2) rada nadzorcza;
- 3) zarząd.

Art. 19. 1. Przedstawicielami Skarbu Państwa w radach nadzorczych spółek, o których mowa w art. 13 ust. 1–3, są osoby wyznaczone przez ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej.

1a. Od dnia przekazania spółkom, o których mowa w art. 13 ust. 1–3, skarbowych papierów wartościowych, o których mowa w art. 39a ust. 1 ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o inwestycjach w zakresie budowy portów zewnętrznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1635), na czas realizacji inwestycji, o których mowa w art. 39d ust. 3 tej ustawy, minister właściwy do spraw finansów publicznych wyznacza jednego przedstawiciela do rad nadzorczych tych spółek.

2. W skład rad nadzorczych spółek, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2, wchodzi ponadto przedstawiciele gmin, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2, wskazani przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) tych gmin.

3. W skład rady nadzorczej spółki, o której mowa w art. 13 ust. 3, wchodzi przedstawiciele gmin, o których mowa w art. 13 ust. 3, w równej liczbie, wskazani przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) tych gmin.

4. Do członków rad nadzorczych w spółkach zależnych, w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 4 Kodeksu spółek handlowych, o których mowa w art. 13 ust. 1–3, nie stosuje się art. 10a ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 679).

5. Przedstawiciele gmin w radach nadzorczych spółek, o których mowa w art. 13 ust. 1–3, nie mogą stanowić więcej niż 1/5 składu rady, jeżeli gminy nie objęły akcji stanowiących co najmniej 10% całkowitego kapitału zakładowego danej spółki, przy czym każda z gmin wskazanych w art. 13 ust. 1–3 powinna mieć co najmniej jednego przedstawiciela w radzie nadzorczej właściwej spółki.

Art. 20. Do kompetencji rady nadzorczej spółek, o których mowa w art. 13 ust. 1–3, należy w szczególności:

- 1) opiniowanie kierunków rozwoju portów;
- 2) opiniowanie projektów inwestycyjnych dotyczących budowy i rozbudowy infrastruktury portowej;
- 3) opiniowanie rodzajów i wysokości opłat portowych;
- 4) powoływanie i odwoływanie zarządu spółki.

Art. 21. (uchylony)

Art. 22. (uchylony)

Rozdział 5

Inne porty i przystanie morskie

Art. 23. 1. O formie prawno-organizacyjnej zarządzania portami niemającymi podstawowego znaczenia dla gospodarki narodowej oraz przystaniami morskimi decyduje gmina, w granicach której położona jest większa część nieruchomości gruntowych, z wyłączeniem gruntów pokrytych wodami, znajdujących się w granicach portu lub przystani morskiej.

2. Do zarządzania portami i przystaniami morskimi, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 7 ust. 1, 2a i 2b, art. 8 i art. 9 oraz art. 12.

Art. 23a.¹¹⁾ 1. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw klimatu, może wskazać, w drodze rozporządzenia, port przeznaczony do obsługi morskich farm wiatrowych, mając na względzie potrzeby w zakresie obsługi morskich farm wiatrowych oraz ich planowane rozmieszczenie, a także zapewnienie realizacji dotychczasowych usług świadczonych w tym porcie dla użytkowników niezwiązanych z morską energetyką wiatrową.

2. W przypadku wydania rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli większa część nieruchomości gruntowych znajdujących się w granicach portu stanowi przedmiot:

- 1) własności Skarbu Państwa i nie została oddana w użytkowanie wieczyste lub
- 2) użytkowania wieczystego Skarbu Państwa

– zadania i uprawnienia podmiotu zarządzającego portem wskazanym w przepisach wydanych na podstawie ust. 1 wykonuje właściwy dyrektor urzędu morskiego, z zastrzeżeniem art. 25 ust. 5.

Art. 24. 1. Właściwi wojewodowie przekazają, w drodze umowy, nieodpłatnie na własność gminom, na ich wniosek, grunty Skarbu Państwa nieoddane w użytkowanie wieczyste, położone w granicach portów i przystani morskich, o których mowa w art. 23, w terminie nieprzekraczającym 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

2. Przekazaniu, o którym mowa w ust. 1, nie podlegają:

- 1) grunty będące w zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej,
- 1a)¹²⁾ grunty położone w granicach portów przeznaczonych do obsługi morskich farm wiatrowych wskazanych w przepisach wydanych na podstawie art. 23a ust. 1,
- 2) grunty położone w granicach przystani plażowych oraz
- 3) grunty w portach i przystaniach morskich, w przypadku których zadania i uprawnienia podmiotu zarządzającego powierzono zgodnie z art. 25 ust. 5.

3. Za czynności notarialne związane z utworzeniem spółki prawa handlowego do zarządzania portem lub przystanią morską, o których mowa w art. 23 ust. 1, oraz przekazaniem gruntów, o którym mowa w ust. 1, pobiera się stałą opłatę notarialną.

4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłaty, o której mowa w ust. 3.

Art. 25. 1. W przypadku niepowołania podmiotu zarządzającego w trybie art. 23 ust. 1 zadania i uprawnienia podmiotu zarządzającego wykonuje gmina, w granicach której położona jest większa część nieruchomości gruntowych, z wyłączeniem gruntów pokrytych wodami, znajdujących się w granicach portu lub przystani morskiej.

¹¹⁾ Dodany przez art. 5 pkt 6 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

¹²⁾ Dodany przez art. 5 pkt 7 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

2. W przypadku gdy większa część nieruchomości gruntowych, z wyłączeniem gruntów pokrytych wodami, znajdujących się w granicach portu lub przystani morskiej stanowi przedmiot:

- 1) własności Skarbu Państwa i nie została oddana w użytkowanie wieczyste lub
- 2) użytkowania wieczystego Skarbu Państwa

– zadania i uprawnienia podmiotu zarządzającego wykonuje właściwy dyrektor urzędu morskiego.

3. Wpływy z tytułu opłat portowych pobieranych przez gminę w przypadku, o którym mowa w ust. 1, stanowią dochód gminy.

4. Wpływy z tytułu opłat portowych pobieranych przez dyrektora urzędu morskiego w przypadku, o którym mowa w ust. 2, stanowią dochód budżetu państwa.

5. Gmina, w przypadku, o którym mowa w ust. 1, albo dyrektor urzędu morskiego, w przypadku, o którym mowa w ust. 2, mogą powierzyć zadania i uprawnienia podmiotu zarządzającego na zasadach określonych w ustawie z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi lub ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym, z tym że w przypadku powierzenia zadań i uprawnień podmiotu zarządzającego koncesjonariuszowi lub partnerowi prywatnemu uprawnienia, o których mowa w art. 4 ust. 1 oraz art. 4a, przysługują odpowiednio gminie lub Skarbowi Państwa. Przepisu art. 3a ust. 1 pkt 1 lit. a nie stosuje się.

Rozdział 6

Zmiany w obowiązujących przepisach

Art. 26–29. (pominięte)

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 30. (uchylony)

Art. 30a. 1. Po utworzeniu spółek, o których mowa w art. 13 ust. 1–3, minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, działając w imieniu Skarbu Państwa, na zasadach określonych w przepisach Kodeksu handlowego⁹⁾, wniesie o podjęcie przez walne zgromadzenie akcjonariuszy tych spółek oraz spółek: Zarząd Portu Gdańsk SA w Gdańsku, Port Gdynia Holding SA w Gdyni i Zarząd Portu Szczecin-Świnoujście SA w Szczecinie uchwał na podstawie art. 463 pkt 1 Kodeksu handlowego⁹⁾:

- 1) o połączeniu spółki Zarząd Portu Gdańsk SA w Gdańsku ze spółką, o której mowa w art. 13 ust. 1;
- 2) o połączeniu spółki Port Gdynia Holding SA w Gdyni ze spółką, o której mowa w art. 13 ust. 2;
- 3) o połączeniu spółki Zarząd Portu Szczecin-Świnoujście SA w Szczecinie ze spółką, o której mowa w art. 13 ust. 3.

2. W połączeniach, o których mowa w ust. 1, spółkami przejmującymi są spółki, o których mowa w art. 13 ust. 1–3.

Art. 30b. 1. W przypadku dokonania połączeń spółek, o których mowa w art. 30a ust. 1, uprawnionym pracownikiem spółek przejętych w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (Dz. U. z 2023 r. poz. 343) w spółkach przejmowanych przysługuje, zgodnie z zasadami określonymi w art. 36 i art. 38 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników, prawo do nieodpłatnego nabycia akcji emisji połączeniowej objętych przez Skarb Państwa w spółkach przejmujących proporcjonalnie do wartości nominalnej akcji należących do Skarbu Państwa w spółce przejętej, które byłyby przeznaczone do nieodpłatnego zbycia w przypadku prywatyzacji pośredniej.

2. Prawo do nieodpłatnego nabycia akcji, o którym mowa w ust. 1, powstaje po upływie 3 miesięcy od dnia wykreślenia spółki przejętej z rejestru handlowego i wygasa z upływem 6 miesięcy od dnia jego powstania.

Art. 30c. Skarb Państwa zachowuje w spółkach zarządzających portami o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej, o których mowa w art. 30a ust. 1, co najmniej 51% sumy głosów służących całemu kapitałowi, po zrealizowaniu przez pracowników prawa do nieodpłatnego nabycia akcji.

Art. 31. Jeżeli, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, rada gminy nie podejmie uchwały o przystąpieniu do spółki, o której mowa w art. 13 ust. 1–3, spółkę zawiąże Skarb Państwa.

Art. 32. (pominięty)

Art. 33. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia¹³⁾.

¹³⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 5 lutego 1997 r.